

HOPP

Nr 4 vinter 2024

Möt Tuulikki Koivunen Bylund

**Beslutet sände
chockvågor
genom kyrkan**

**Svenska
kyrkan**

Uppsala

Matilda Helg

JAG BOR I ETT OMRÅDE där många människor rör sig och det är nog lite svårt att uppfatta att husen faktiskt är bostäder. Vi är två grannar som bor nära varandra och vi har varsin uteplats. Min granne har en väldigt inbjudande utemöbel med ett bra bord och två rejäla bänkar. (För egen del har jag ännu inte kommit till skott med att skaffa några). Eftersom det är många människor som rör sig och det är svårt att se att det är bostäder där vi bor, så är det många som spontant slår sig ner i min grannes utemöbel. De kan ta upp sin medhavda matsäck, de kan lägga sig och sola på bänkarna och de ser ut att ha det väldigt gemytligt. I somras när jag gick förbi såg jag att hon hade skrivit en lapp och lagt på bordet. Jag kommer inte ihåg ordalydelsen, men den gick ut på att det är en privat utemöbel och du är välkommen att använda den som gäst.

Just nu är det inte säsong för utemöbler, men det är säsong för gästfrihet. Vi vet att många längtar efter julen och julstämningen och har så mycket att se fram emot av gemenskap, överraskningar och festligheter. Men julen är en laddad tid för den som har förlorat någon eller något, eller för den som inte riktigt får ihop yttre krav och inre ork. Det är i de lägena en varm inbjudan kan betyda så mycket. Gästfrihet ger till både den som ger den och till den som tar emot den.

”Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det har haft änglar till gäster utan att veta om det.”

Så står det i Hebreerbrevet 13:2 i Bibeln.

Jag önskar er alla en god och välsignad advents- och juletid. Våra kyrkor bjuder in till gudstjänster och konserter. Välkommen att vara med! Och jag hoppas att vi, kanske utan att veta om det, blir många som får änglar till gäster. +

Matilda, domprost

I många sammanhang möts vi av bilden av den perfekta tindrande sagojulen och hur vi ska bidra till den men ibland blir julfirandet en kollision mellan verklighet och förväntningar. För många blir i stället ensamhet, utsatthet och utanförskap mer påtagligt under julen.

Julen framställs alltför ofta som den underbaraste tiden på året men oro för pengar, ensamhet, känslan av utanförskap, sorg, svåra familjerelationer är bara några av de frågor som människor brottas med under julen. För att ta reda på mer om vad Svenska kyrkan gör för att minska ensamheten och utsattheten träffar vi diakonen Mina Gerges och verksamhetsansvariga för det diakonala arbetet i Uppsala, Kristina Holmberg.

– Vi arbetar konstant ute i våra församlingar, året runt, med att stötta människor som lever i olika former av utsatthet men just under julen blir behoven större. Då måste vi som kyrka vara där och ge stöd och inte minst erbjuda gemenskap, konstaterar Kristina.

Svenska kyrkan i Uppsala arbetar löpande med olika former av öppna verksamheter som vänder sig till bland annat barnfamiljer, ungdomar, äldre och människor i sorg. Det är inte bara under julen

Hopp ges ut med 4 nummer per år och distribueras till alla hushåll i Uppsala pastorat

Ansvarig utgivare Matilda Helg **Redaktör** Ulrika Nordström

Redaktion för detta nummer Lars-Erik Elebjörk Lina Svensk Dag Tuvelius

Kontakt uppsala.hopp@svenskakyrkan.se 018-430 35 00

Tidningen Hopp finns på svenskakyrkan.se/uppsala/hopp

Form Lars-Erik Elebjörk **Tryck** Wikströms Tryckeri

Upplaga 87 000 ex **Distribution** Svensk Direktreklam

Julen är en tuff tid

Text Ulrika Nordström
Foto Alex Giacomini /Ikon

som diakonernas arbete efterfrågas i församlingarna. Kristina ser exempel på hur människor lever i en större utsatthet i dag än tidigare:

– Ingen annan helg förknippas så starkt med gemenskap och wglädje som julen. Därför är det inte konstigt att ensamheten då blir extra kännbar. Alla har inte en familj att fira med eller ekonomiska förutsättningar för ett julfirande. Lever man i ekonomisk utsatthet blir julen en tid då det märks ännu mer, säger Kristina och Mina fyller i:

– Vi möter många som inte har möjlighet eller erfarenhet av att fira jul. Många är arbetslösa och saknar därför arbetsgemenskapen där julfirande ofta sker, som till exempel att äta julbord på jobbet. Dessutom är flera av dem inte kristna och har ingen naturlig koppling till julens traditioner. Jag har bland annat pratat med kvinnor som har bott i Sverige i 10–20 år men som aldrig upplevt

ett svenskt julbord. Många av dem är nyfikna och skulle vilja prova på att fira jul. Problemet är att segregation är stor och många av kvinnorna saknar kontakt med svenskar och det svenska samhället. Det försöker vi lösa genom att bland annat berätta om svenska traditioner och senare besöka Skansen i Stockholm för att fira Lucia.

Förutom att Svenska kyrkan erbjuder möjlighet till gemenskap under jul- och nyårshelgen kan alla vara med och bidra på olika sätt. Ge till den som inte orkar eller har möjlighet att ordna själv.

– Konsumtion gör oss inte lyckligare, det kanske snarare ökar tomheten och känslan av utanförskap. Ta i stället vara på julens budskap och fyll på med det som är viktigt och räknas på riktigt. Bjud in den som är ensam att fira med jul med dig, föreslår Mina och Kristina hakar på:

– Det kan kännas skönt att bara få frågan, även om svaret blir nej.

Underskatta inte värdet av ett telefonsamtal, ett sms eller en fika. Vi behöver våra medmänniskor, även om vi själva inte har kraft nog att ta initiativet.

Du är välkommen, oavsett vad du tror på

– I kyrkan är alla välkomna. Kyrkorna håller öppet i samband med julkrubb och gudstjänster och då finns alltid en möjlighet till gemenskap och att få prata en stund.

Kristina har även erfarenhet av att många av nationerna i Uppsala, andra samfund, kyrkor och organisationer ordnar jul i gemenskap.

– Dina händer och hjälp kanske behövs för att det arbetet ska bli av i år. Vi kan hjälpa varandra och det ska vara ömsesidigt. Vi kan skapa ett Uppsala där vi ser varandra och bryr oss, avslutar Kristina. +

Se tips om julgemenskap längre fram i det här numret av Hopp.

Personerna på bilden ovan har ingen koppling till texten på detta uppslag.

Inne håll >>>

Kärleken fördrev rädslan 4

Algoritmernas kraft 9

Julevangeliet Mitten

Sorgen som följeslagare 14

En givmild ärkebiskop 18

Julkrubb(a) 19

Engagera dig 20

Vi saknar ord 21

Sprid ljus i mörkret 22

Aktuellt 23

I oktober dog fotokonstnären Elisabeth Ohlson efter en tids sjukdom. Hennes utställning Ecce Homo väckte ramaskri och debatt som spreds långt utanför kyrkans väggar när den 1998 visades i Uppsala domkyrka. Dåvarande domprost, Tuulikki Koivunen Bylund, minns hatet, hoten och protesterna, men också ljusningen och kärleken som kom av hennes beslut att visa Elisabeths fotografier.

Viktigt meddelande. Under kulturnatten har vi för avsikt att spränga Uppsala Domkyrka. Bomben är klar och apterad. Om detonationen inträffar 19, 21 eller 23 tänker vi inte avslöja. PS. Det billigaste för Polis och Kyrka är naturligtvis att avblåsa homosexpropagandan. DS.”

Brevet är undertecknat ”den Kristna Högern” och är ett av två anonyma bombhot som inkommer till Uppsalapolisen fredag den 18 september 1998, dagen innan fotosviten Ecce Homo ska visas i Uppsala domkyrka. Bakom de tolv bilderna, föreställande lika många citat ur bibeln där Jesus ses i olika scener med hbtqi-personer, står fotografen Elisabeth Ohlson, ännu ovetande om vilken enorm inverkan hennes verk ska få på Sveriges kristna samfund.

Några faktiska bomber briserar inte under kulturnatten 19 september, men sprängkraften från de tolv fotografierna ekar alltså mellan valven i domkyrkan.

Beslutet

På den magnetiska ytterdörren hemma hos Tuulikki Koivunen Bylund på Kvarngärdet i Uppsala trängs familjefoton och teckningar från barnbarn med magneter och kampanjmaterial från Republikanska föreningen. ”Statsöverhuvud skall tillsättas genom lag, ej samlag” förkunnar en affisch som citerar Vilhelm

Ecce Homo

– bilderna som skakade

Självporträtt av Elisabeth Ohlson

Moberg. En kanske något oväntad syn hos en före detta domprost och biskop i Svenska kyrkan, men så har Tuulikki heller inte varit rädd för att ta ställning i brännande frågor.

Hon är domprost i Uppsala (Sveriges vid tillfället enda kvinnliga domprost) när hon och två församlingskollegor i juli 1998 besöker Elisabeth Ohlsons Ecce Homo i ett bergrum under Sofia kyrka i Stockholm, den plats där utställningen först visas. Tuulikki fastnar särskilt för ett foto där en av modellerna i sina kupade händer håller den dygnsdos av livsuppehållande bromsmediciner som då togs av en aids sjuk.

– Jag blev väldigt tagen. En kollega i församlingen, domkyrkoprästen Roger Westin, hade några år tidigare dött i aids. En hemsk sjukdom och hemsk död. Då lades aids sjuka fortfarande i en svart sopsäck innan de lades i kistan, berättar Tuulikki.

I bilen hem till Uppsala pratar Tuulikki och hennes kollegor om vad de just upplevt och hur fotografierna skulle kunna nå även Uppsalaborna.

– Jag hade inga kontakter med galleri, men jag kom på att jag ju är stor chef i domkyrkan. Jag tänkte att vi kanske skulle behöva kosta på oss en annons för visningen. Det vore ju pinsamt om ingen kom.

Det beslutas att fotografierna ska visas under kulturnatten i Uppsala, 19 september. Vid tre tillfällen under kvällen ska de projiceras på en stor duk vid kröningsvalvet i domkyrkan.

– Sanningen är den att jag inte ens la fram det som ett förslag, utan jag bestämde att vi skulle visa bilderna. Hade det blivit omröstning i kyrkorådet hade det inte blivit av, men vi hade en väldigt klok ordförande som ansåg att domprosten bestämmer över gudstjänstlivet.

Tuulikki förstår så klart att bilderna kan komma att väcka reaktioner, men exakt hur starka kan hon då inte föreställa sig.

Text Lina Svensk
Foto Patrik Lundin

kyrkan

– I och med att jag själv hade blivit så tagen av bilderna så tänkte jag att när folk väl får se dem så kommer de, som jag, tycka att de är fantastiska. Jag var helt övertygad om det.

Reaktionerna

Någon annons blir det snart tydligt att utställningen inte behöver. När domkyrkan i augusti skickar ut ett pressmeddelande om den kommande visningen bryter helvetet lös.

Personer som då arbetade i kyrkan och som jobbar kvar än idag vittnar om den enorma ilska och upprördhet folk gav uttryck för i telefonsamtal och brev – folk som vill berätta att de lämnar Svenska kyrkan, som vädjar om att bilderna inte ska visas, som lämnar in protestlistor.

Många av de mest upprörda rösterna hörs från kyrkligt håll, både från frikyrkor och församlingar i Svenska kyrkan.

”[Vi tar] bestämt avstånd från det sätt på vilket vår frälsare Jesus Kristus framställs i bilderna i Ecce homo. [...] Att Jesus mötte tullindrivare och horor innebar inte, vilket både ärkebiskopen och domprosten borde veta och förkunna, att han uppmuntrade deras synder och uppmanade dem att leva kvar i det”, skriver representanter för ett av pastoraten i Göteborgs stift.

”Dessa bilder av Jesus är förnedrande och förlöjligar Honom och det som för oss och många andra kristna är heligt och som vi anses inte får smädas. Vi vädjar

Vi protesterar kraftfullt mot utställningen "Ecce Homo" som ägt rum i Uppsala Domkyrka. Vi finner utställningen vara snedvriden, stötande och en hädelse mot heliga ting i den kristna ~~tro~~ ^{tro}. Flera personer i vår församling har utträtt ur Svenska Kyrkan i protest mot utställningen; en förståelig men tråkig reaktion. Vi vill genom ~~denna~~ denna skrivelse inte bara knyta nävarna i fickorna utan klargöra hur vi känner inför nämnda utställning.

Utställningen Ecco Homo väckte upprörda känslor och protester inkom från olika håll i landet. Ovan ett exempel.

(Faksimil: Riksarkivet)

till er att snarast ompröva beslutet och inte visa denna utställning”, skriver en frikyrklig pastor på uppdrag av sin församling.

Signaturen ”Operation renhållning” riktar hat och hot direkt mot Tuulikki:

”Upphör med skändandet av svenskarnas heliga kyrkorum, stick till Finland snarast, om så inte sker kan du vara viss om att tystas av ett välriktat nackskott enfaldiga 'böglata'-hynda.”

Men genom stormen står Tuulikki stadig i sitt beslut att visa bilderna. Det är egentligen bara på en punkt hon vacklar – dopbilden.

”Jag hade inte kunnat verka i den kyrkan som präst om visningen ställdes in. Det hade varit ett kollossalt svek.”

Dopbilden

Från flera håll kommer påtryckningar om att fotot som föreställer Jesus dop inte ska visas. Även personer som i övrigt varit positiva till visningen av bilderna tycker att dopbilden, där modellen föreställande Jesus syns med blottat kön, passerar gränsen för vad som kan visas i domkyrkan.

Över telefon förklarar Tuulikki för Elisabeth Ohlson att dopbilden har väckt starka reaktioner och ber att de under kulturnatten ska få exkludera denna från visningen. Påtryckningar kommer också från dåvarande ärkebiskop KG Hammar. Elisabeth går motvilligt med på förfrågan, men ju närmare kulturnatten kommer, desto mer övertygad blir hon om att fotografierna inte kan visas utan dopbilden.

Tio dagar innan Ecce Homo ska visas besöker Elisabeth Tuulikki i hennes hem i domprostgården. Hon har bestämt sig för att antingen visas fotosviten i sin helhet

eller inte alls. Med sig i fickan har hon ett pressmeddelande med rubriken ”Bokstavstroga kristna stoppade Ecce Homo!” som hon säger att hon kommer skicka ut om dopbilden inte får visas. Till Tuulikki säger hon att det vore ett svek mot alla hiv-smittade och aidsoffer att ge vika för de kritiska rösterna.

För Tuulikki känns det som att golvet skakar under henne. Att pressmeddelandet ska skickas ut är helt otänkbart. Hon säger att alla bilder kommer visas och inser samtidigt att det är ett beslut som kan kosta henne domprostämberet.

– Jag hade inte kunnat verka i den kyrkan som präst om visningen ställdes in. Det hade varit ett så kollossalt svek. Kyrkan har ju svikit de homosexuella, men det har inte varit så offentligt som det då hade blivit. Jag insåg att det var Guds mening och vilja att detta skulle ske i Uppsala domkyrka.

Nattvarden, bild till vänster, var en av de tolv bilder som visades i domkyrkan under kulturnatten 1998.

Namnet på bildsviten, Ecce Homo, betyder ”se människan”. Det är de ord som Pilatus riktade till folkmassorna i Jerusalem när Jesus visades fram, iförd purpurmantel och törnekrona. Ecce Homo, Elisabeth Ohlsons mest kända utställning, turnerade i Sverige och Europa under flera år.

Elisabeth dog i slutet av oktober, 63 år gammal, efter en tids cancersjukdom.

Kärleken

Mord- och bombhoten gör att Uppsala domkyrka patrulleras av polispikeker och polishundar under kulturnatten 19 september 1998. Några enstaka personer delar i protest ut flygblad utanför ingången, men i övrigt går det lugnt till. Intresset för utställningen är enormt och under kvällens tre visningar är det alldeles knäpptyst i kyrkan trots att tusentals besökare trängs i både bänkrader och gångar.

I sitt välkomsttal tillägnar Tuulikki kvällen minnet av sin bortgångna kollega, Roger Westin.

– Efter visningen kom en allvarligt aidsjuk man från Stockholm som hade käpp och hemska svarta fläckar i ansiktet. Han sa att det här var det bästa han hade varit med om i sitt liv, säger Tuulikki.

Utöver hat-, hot- och protestbrev resulterar också visningen i fyra anmälningar av Tuulikki till domkapitlet (samtliga lämnas utan åtgärd) och en inställd audiens hos påven i Rom för ärkebiskop KG Hammar (en historia i sig), men även hyllningar och tackbrev från hbtqi-personer, hiv-smittade och aidsjuka som för första gången känner sig bekräftade av kyrkan.

– Idag när Svenska kyrkan med glädje viger homosexuella par kan folk inte fatta hur den allmänna stämningen var. De hemska saker man sa om homosexuella, menar Tuulikki.

De enorma reaktionerna på Ecce Homo gör också att Elisabeth Ohlson under några år lämnar Svenska kyrkan. Först i samband med flyktingkrisen 2015 går hon med igen.

– Jag har på senare tid tittat på gamla filmsnuttar från den tiden. Jag märker hur kristen jag var i mina formuleringar. Jag pratar om hur Gud älskar oss. Det

är ett slags barnatro som är väldigt fin, jag är glad och stolt över att jag uttryckte mig så. Men det var också uttryck för en oskuld som jag i och med reaktionerna på utställningen förlorade och aldrig får tillbaka, säger hon i en intervju med Kyrkans tidning i november 2023, mindre än ett år innan hon går bort i cancer.

Efterdyningarna

Tuulikki blev inte av med sitt ämbete, men hon kan med facit i hand se att hennes beslut att visa bilderna påverkade henne långt efter att kulturnattens sista visning var över.

– Jag har ju varit med i tre biskopsval. I Skara 2004 lyfte vissa konservativa fram att jag var den hemska kvinnan med Ecce Homo. I Åbo 2005 ansågs det hemska att jag hade välsignat homosexuella par. Det var först 2009, när jag var biskopskandidat i Härnösand som man lyfte Ecce Homo som en positiv sak.

Tuulikki tror inte att Svenska kyrkan hade varit där den är idag ifråga om hbtqi-personers synlighet och rättigheter utan Ecce Homo.

– Jag har aldrig ångrat mitt beslut att visa Elisabeths bilder. Mycket annat har jag ångrat i livet, men aldrig det.

Som biskop i Härnösand blev Tuulikis valspråk passande nog ”Charitas foras mittit timorem”:

Kärleken fördriver rädslan. 🍷

Bakgrundsfakta är hämtad ur Gabriella Ahlströms reportagebok *Ecce Homo – berättelsen om en utställning* (Albert Bonniers förlag, 1999) och Tuulikki Koivunens Bylunds memoarer *Åta livet med stor sked* (Ekström & Garay, 2021).

Ann-Christine Ruuth, föreläsare, präst och författare till boken *Jag kom inte ut – jag blev mig själv*.

– Det är svårt att överskatta Elisabeths betydelse. Som ingen annan har hon genom sina bilder lyft in även transpersoner i det offentliga rummet och gjort dem synliga. Hon har gjort det med stort personligt mod, i skarp kontrast till den tystnadskultur som fortfarande i hög grad präglar kyrkornas officiella hållning.

KG Hammar, Svenska kyrkans ärkebiskop 1997–2006.

– Elisabeth Ohlson var profetiskt provokativ i ordets djupaste mening, den som framkallar en djupare dimension hos den som upplever sig provocerad. Ecce Homo-utställningen – och för Uppsala domkyrkas del bildvisningen som domprosten så modigt tog initiativet till – framtvingade ett vår kyrkas ställningstagande till den i evangeliet grundade öppenhet för all slags kärlek som hbtqi-rörelsen efterlyste. 1998 blev en vändpunkt sett i historiens ljus, och kyrkan har Elisabeth att tacka för den fortsatta utvecklingen mot öppenhet och likaberättigande, som idag tycks självklar för de allra flesta.

Lars Gärdfeldt, präst, hbtqi-aktivist och nära vän till Elisabeth Ohlson.

– Elisabeth gav oss Ecce Homo i en tid när Svenska kyrkan som remissinstans fortfarande motverkade hbtqi-personers rättigheter i juridiska frågor. Det fanns några få modiga heteropersoner som stod upp för oss, men inte många. Ecce Homo blev en stark motröst.

Foto, Lars Gärdfeldt Henric Claesson /Katarina församling

Text och foto Henrik Viberg

Algoritmer, ansvar och skaparkraft

Den digitala teknologins inverkan på oss är i mycket en framtidsfråga. Ungdomar och unga vuxna har den senaste tiden stått i fokus för forskningsresultat och larmrapporter om vår hälsa och dess relation till sociala medier. Vad tänker och tror de unga själva om utvecklingen, och vad ser och hoppas forskaren och pedagogen på?

Sally Hansdotter, Leo Hirano och Elvira Wahlström är tre av omkring 24 000 unga vuxna i 19–24-årsåldern som lever, pluggar och jobbar i Uppsala. Uppvuxna med smarta telefoner har de från barnsben fått förhålla sig till appar och sociala medier som självklara delar av vardagen och har olika erfarenheter av fenomen som Snapchat, Instagram, Facebook och TikTok. Leo och Sally använder Snapchat som ett sätt att ha kontakt med vänner och bekan-

ta – ”det är vår generations variant av att byta telefonnummer”, som Leo uttrycker det – och båda söker inspiration och tips inom sina intresseområden, bland annat matlagning, inredning och fiske, på Instagram och Facebook.

Leo ser digitaltekniken rätt och slätt som ett verktyg:

– Sociala medier är inte i sig själva onda eller goda. Så länge vi använder dem på rätt sätt är de helt okej, men det är klart att de också kan avbilda en falsk verklighet.

– Många vill nog helst visa den fina och glamourösa sidan av livet och undviker det vanliga, säger Sally och syftar på influencers med fokus på hälsa, pengar och resor.

– På Facebook tycker jag däremot att det kan handla mer om att vara med i grupper och diskutera särskilda ämnen, kanske dela med sig mer av sin vardag.

Elvira tror att de flesta är beroende av mobilen utan att veta om det och ser det som ett samhällsproblem. Hon har helt lagt av med att använda sociala medier, men som yngre använde hon sin telefon hela tiden och den kom att spela stor roll för hennes känsla av bekräftelse.

– Det kunde handla om att uttrycka åsikter eller om utseendet. Den sköna bekräftande känslan gjorde det bekvämt att stanna kvar.

Jag insåg till sist att jag var tvungen att hitta andra sätt att få den där tillfredsställelsen.

Doomscrollande och tankeställare

Leo och Sally känner igen behovet av att reglera sitt eget användande och att vara vaksam på hur algoritmerna påverkar dem.

– Jag hade en period när jag doomscrollade mycket och ställde till sist in en tidsbegränsning för vissa appar i telefonen, säger Leo. Sally å sin sida berättar att hon en period gav sig själv mobilförbud för att komma till rätta med det oupphörliga scrollandet.

– Nu tycker jag att jag har kommit ifrån det, kanske för att jag vuxit upp lite och insett att det finns annat att ägna sig åt. Samtidigt kan jag fortfarande få en tankeställare om jag kollar mina inställningar: ”Usch, nu blev det lite väl mycket”.

Anna Nygren är lärare och specialpedagog och driver idag Ung livsstil, ett projekt kring

Anna

barns och ungas hälsa som jobbar för att ungas mående och skolgång ska förbättras i en tillvaro präglad av mycket tid med mobilen eller paddan. Hon känner igen det som Elvira, Leo och Sally beskriver.

– Unga är väl medvetna om problemet men har svårt att själva hantera det. Det finns egentligen inget enkelt svar på vad som är ”för mycket” tid vid skärmen, men vi vet vad som behövs för att vi ska må bra: sömn, mat, fysisk aktivitet och tillräckligt mycket mänsklig kontakt.

Algoritmernas kraft

I sitt arbete som föreläsare möter Anna framför allt föräldrar till barn och unga i förskole- och skolåldern. De som har det största ansvaret för att stötta kring sunda vanor behöver också stöttning – och framför allt lära sig nödvändigheten av att föregå med gott exempel.

– Algoritmerna i sociala medier är skapade för att sätta dit oss och hela tiden trigga våra belöningssystem. I detta finns förstås också stora ekonomiska intressen hos techföretagen. Det är väldigt starka krafter att stå emot för den enskilde, konstaterar Anna.

Det här är saker som även Elvira, Sally och Leo har funderat på.

– Nästan alla appar har numera lagt till funktioner liknande de som finns i TikTok, allt för att vi ska scrola på och få så många dopaminkickar som möjligt. Man hinner genomgå trettio olika känslolägen under en minut och det gör ju saker med den person vi är i verkliga livet, säger Elvira.

Sally är medveten om att företag tjänar pengar på hennes och andras användande men konstaterar samtidigt att hon har nytta och glädje av plattformar som Facebook.

– Där finns en sorts gemenskap och man kan hjälpa och tipsa varandra. Jag kan ställa frågor och få hjälp av andra eller synpunkter på projekt som jag håller på med.

Ansvaret för att hantera sitt beteende tycker alla tre ligger

Lauren

hos dem själva, och just vikten av självdisciplin och att göra egna val är kanske en inställning som många kan känna igen sig i.

Ansvar och meningskapande

Lauren Richter, doktorand vid institutionen för informatik och media på Uppsala universitet, ser vårt synsätt som en effekt av ett alltmer individualiserat samhällsklimat. Med många års erfarenhet som behandlare inom psykiatri har hon på nära håll sett hur digital teknik och sociala medier påverkat många ungas mående till det sämre. Nu driver hon ett forskningsprojekt där ungas hälsa, meningsskapande samt andliga och existentiella perspektiv möter samtida och framtida teknik - och idéer om hur den kan användas.

– Att själv ta ansvar för sitt beteende kan i och för sig leda till en sorts välmående men det kan också bli väldigt tungt för den enskilde. Plattformarna är ju designade för att behålla vår uppmärksamhet och det har till och med uttryckts som att vi blir produkter i ett ekonomiskt system, säger Lauren.

– Genom åren har jag suttit i många samtal för att hjälpa unga människor komma i kontakt med hopp och mening. Jag ser stora problem med de system vi har och hur de påverkar oss. I den pågående utvecklingen är det viktigt att inte glömma bort vår historia och vilka vi är, och för att det ska vara

möjligt måste vi hitta fram till en större mellanmännisklig sårbarhet. Det handlar bland annat om att värdesätta relationen till varandra, till djuren och naturen.

Natur, människa och lur

Leo, Sally och Elvira är inne på ett liknande spår.

– När jag var liten var jag inte intresserad av att vara ute så länge jag hade telefonen, minns Elvira. Leo har gjort spaningen att kontakten med vännerna känns på ett annat sätt när den sker i verkligheten och han går alltmer över till att ringa eller skicka sms.

– Jag tänker lite grann att det som jag skickar visserligen går till min kompis, men i den digitala världen är det ju inte riktigt hela min kompis.

Leos upplevelse är att våra beteenden kartläggs alltmer av AI, något han känner obehag inför. Den känslan delar han med Sally, som tycker att utvecklingen går oroväckande fort:

– Det är klart att AI är teknik som kan användas till en massa bra saker som till exempel forskning. Men jag tänker på elever som får sina skoldatorer idag, hur påverkas de om det finns AI-teknik installerad i dem? Vem gynnas av det egentligen?

Natur, människa och lur

Sally, Leo och Elvira känner viss oro för barn som växer upp idag; det kan handla om reels med sexåringar som sminkar sig eller om småbarn med iPad i sittvagn och en förälder intill som är strängt upptagen av sin mobiltelefon.

– När jag ser sådant tänker jag ”vad hände med er kommunikation?”, säger Leo.

Sally har i arbetet som optiker-assistent tydligt märkt hur när-syntheten blir allt vanligare bland yngre och Elvira berättar smått ironiskt om mannen med smartklockan som funderar på om det är tekniken eller han själv som har bäst koll på nattsömnens kvalitet.

Framåt, här och nu

Anna ser de ungas medvetenhet om teknikens möjligheter och risker som ett hoppfullt tecken.

– I skolans värld har vi varit medvetna om detta under minst 15 år men det har över lag funnits ett stort motstånd och en ovilja att på allvar se problemen. De sista åren har det dock skett en attitydförändring bland de unga. De har vaknat upp och jag tror att det är de som är nyckeln till att den negativa utvecklingen kommer att vända.

Även Lauren tar i sitt arbete fasta på de unga och deras behov, delvis bortom de förväntade perspektiven.

– Det finns idag väldigt lite forskning som riktar in sig på andlighet och religion, och ingen

alls om existentiell hälsa, i relation till aktuell digital teknologi. Jag vill undersöka vilken kraft vi har för att använda själva systemen för meningsskapande. Tekniken vi utvecklar skapar vår värld och framtid. Därför är det viktigt att de unga är medskapare i forskningsarbetet.

Kanske kan Elviras lakoniska sammanfattning om vårt förhållande till mobilen eller paddan vara en fingervisning om framtiden:

– Förhoppningsvis kommer de yngre att förstå hur viktigt det är att leva livet på riktigt. Mobilen har du när som helst men jag är här och nu, liksom. +

De unga och skärmarna – vad säger forskningen?

73% av Sveriges 15–24-åringar anser att de har för mycket skärmtid. (Ungdomsbarometerns generationsrapport 2024)

En årsfärs studie från psykologiska institutionen vid Lunds Universitet visar att den kontrollgrupp på en tredjedel av 170 unga som sänkte sitt sociala medier-användande till 30 minuter om dagen redan efter tre veckor konstaterades uppleva att de mådde bättre, kunde koncentrera sig mer och hade fått bättre självkänsla än övriga i studien. (forskning.se/2024/01/24)

Sociala medier på gott och ont

Fler än 8 av 10 använder sociala medier dagligen. Bland personer födda på 70-talet eller senare använder nästan alla sociala medier.

97% av de som är födda på 00-talet använder sociala medier varje dag. Motsvarande siffra för de som är födda på 10-talet är 82%.

I Sverige idag (alla åldersgrupper över 12 år) är de största upplevda fördelarna med sociala medier i tur och ordning att de underlättar kontakter med nära och kära, att umgänge med vänner på sociala medier ger en större känsla av gemenskap samt att intres-

I sitt forskningsprojekt *Digitalized existential meaning-making* använder sig Lauren Richter dels av datainsamling som relaterar till sambandet mellan hälsa och sociala medier, dels med arrangerade workshops där unga vuxna tillsammans med bland andra AI-forskare, konstnärer, själavårda-re och designers undersöker vilket narrativ som är möjliga att skapa för framtiden. (Institutionen för informatik och media, Uppsala Universitet)

segrupper på sociala medier kan ge värdefulla råd och stöd. Fördelningen mellan könen är ganska jämn.

De största upplevda nackdelarna av att ägna för mycket tid på sociala medier är att jämföra sig utseendemässigt med andra och känna sig mindre attraktiv, samt olika former av upplevt utanförskap, misslyckande och ensamhet i jämförelse med andra. Samtliga nackdelar upplevs i betydligt högre grad av kvinnor, framför allt yngre, än män. (Svenskarna och internet 2024, Internetstiftelsen)

Julevangeliet

Luk 2:1-20

Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas. Det var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius var ståthållare i Syrien. Alla gick då för att skattskriva sig, var och en till sin stad. Och Josef, som genom sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Betlehem, för att skattskriva sig tillsammans med Maria, sin trolovade som väntade sitt barn.

Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgets.

I samma trakt låg några herdor ute och vaktade sin hjord om natten. Då stod Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de greps av stor förfäran. Men ängeln sade till dem: "Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba." Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

*Ära i höjden åt Gud
och på jorden fred
åt dem han har utvalt.*

När änglarna hade farit ifrån dem upp till himlen sade herdarna till varandra: "Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta." De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban. När de hade sett det, berättade de vad som hade sagts till dem om detta barn. Alla som hörde det häpnade över vad herdarna sade.

Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det. Och herdarna vände tillbaka och prisade och lovade Gud för vad de hade fått höra och se: allt var så som det hade sagts dem. +

– Vi har i samhället fortfarande ganska mycket "stiff upper lip" när vi närmar oss död och sorg, säger Jenny Tapper.

För knappt 27 år sedan miste hon sitt första barn och har sedan dess levt med sorgen som en följeslagare som aldrig trängts undan, men som självklart fått samsas med glädjen över växande syskon, vardagsbekymmer och varma ögonblick av kärlek och skratt.

Våga vara öppen med **det svåra**

Text Henrik Viberg Foto Patrik Lundin

Samuel föddes 1991 och hans syster Elsa 1993. När Samuel var fem år upptäckte hans mamma en dag mitt i vardagsruschen att hans bara ben var fulla av blåmärken.

– Jag reagerade visserligen, men det var så att säga under oskuldens tid. Hade det varit idag skulle jag ha åkt till akuten direkt, men det här var innan jag kunde tro att något skulle vara riktigt fel, berättar Jenny Tapper.

Hon beskriver sig som en medelålders kvinna med utflugna barn, som en person som trots mängder av högskolepoäng ”haft svårt att riktigt landa någonstans” samt som en reflekterande och nyfiken människa som alltid tyckt om att formulera sig och gärna uttryckt sig genom att skriva, sjunga och spela. På skärmväggen bakom Jenny – vi sitter vid matsalsbordet i hennes lägenhet – är det gott om bilder, målningar och små kuriositeter, uppsatta på ett sätt som känns igen från kylskåp eller anslagstavlor i många hem där en stor familj rört och rör sig.

Samuels blåmärken fick inte vänta längre än tills efter helgen då Jenny tog med honom till vårdcentralen. Undersökningar följde och på hösten 1996 diagnosticerades Samuel med den autoimmuna sjukdomen Aplastisk anemi. Jenny berättar hur hon och maken Olle gick från inledande och allvarlig oro till att leva med en hyfsad prognos om att det skulle gå bra, att deras son skulle bli frisk. Optimismen de kände gjorde det lättare att förmedla hopp till Samuel.

– På gott och ont tar man väl inte riktigt in vad läkarna säger. Där och då var det nog bra att vi inte tog fasta på att det också kunde gå åt pipsvängen, men i efterhand har det varit jobbigt. Liksom ”varför skärpte jag mig inte lite mer och lite bättre?” Samtidigt har jag bestämt mig för att inte ägna mig åt tankar på ”om och kanske”, säger Jenny.

Ett annat liv och en annan värld

Samuel var i behov av benmärgstransplantation. Sökandet efter en lämplig donator inleddes och drog ut på tiden när det visade sig att ingen i familjen matchade; idag är Jenny mestadels tacksam över att hon och Olle inte förstod i vilken mån sonens chanser att bli frisk minskade i takt med att klockan tickade på. Till sist hittades ändå en donator. Samuel genomgick en transplantation men mådde väldigt dåligt av bortstötningssymtomen som satte in. Året som följde kom till stor del att bli ”ett helt annat liv, en annan värld” som Jenny beskriver som ett helvete. För Samuel innebar det återkommande smärtor, klåda, svåra magbesvär och ständig behandling under långa sjukhusvistelser.

– Det blev mycket värre än det hade varit före transplantationen. Då hade Samuel inte känts särskilt sjuk. Nu drabbades han så hårt av att inte få någon belöning för behandlingen och besvären. Han blev deprimerad och livslusten försvann. Eftersom vi inte trodde något annat än att han skulle klara sig kunde vi ändå fortsätta ingjuta hopp i honom, men det gör fortfarande väldigt

ont att tänka på att han mådde så fruktansvärt dåligt och inte fick överleva.

Samuel dog i januari 1998. Det blev aldrig helt fastställt vad som var orsaken och när föräldrarna tillfrågades om obduktion blev Jenny förvånad över sin egen reaktion.

– Jag har annars synen att det är bra att göra sådant som i framtiden kan gynna andra, men när det gällde detta kände jag bara att de inte fick peta mer i min pojkes kropp. Så känner jag än idag och förvånas fortfarande lite över det.

Storebror och syskonen

Under samma år som Samuel kämpade med sin sjukdom väntade och födde Jenny familjens tredje barn, David. Det fanns tankar på att ett syskon kunde innebära en chans för Samuel att få en donator inom familjen men det perspektivet hade försvunnit när David föddes. Därför var det en överraskning för Jenny när han, långt senare och i vuxen ålder, bad att få prata med sina föräldrar om just detta.

– David berättade för oss att han under hela sin barndom hade känt att han skulle ha räddat Samuel. Var det kom ifrån vet jag inte, för ingen av oss talade någonsin om att vi kort hade haft tanken om en möjlig benmärgsdonator. Elsa var gammal nog för att ha egna minnen av sin storebror men David var så liten att han inte kunde ha det. Ändå var det där en känsla han bar på. Barn kan ta på sig väldigt mycket, konstaterar Jenny.

– Elsa gick direkt efter Samuels död in i rollen att hon skulle ta hand om oss föräldrar, något som vi försökte motverka så mycket vi kunde. Hon har aldrig velat prata med mig om Samuel. Under många år respekterade jag det eftersom jag tänkte att det var viktigt att hon skulle få ha sin egen sorg, men nu har hon själv två små barn och jag känner jag att jag snart vill prata med henne. Jag vet att hon tänker på Samuel och hon har berättat att hon ofta är vid hans grav, tänder en lykta under allhelgonahelgen och så.

Även sönerna Mattis, född ett knappt år efter David, och Pelle som kom några år senare, har växt upp med berättelser om storebrodern de aldrig träffat. Mattis har Downs syndrom och andra förståndsmässiga förutsättningar än syskonen, och Jenny funderar över hur det varit för honom. Att det alltid dolt sig mycket under ytan och fortfarande gör det (Mattis slutade tala i tonåren) är hon övertygad om. När det gäller Pelle minns hon med ett skratt en särskild episod.

– I nioårsåldern sprang han omkring hemma med mobilkameran och när han filmade ett foto av Samuel hörde vi honom säga: ”Där är min storebror. Han är död. Ja, det är tråkigt”. Jag tror inte att detta med Samuel varit en skugga för Pelle som det kanske varit för de äldre syskonen.

Vill hjälpa fler att öppna sig om det svåra

Förra året utkom *Dagbok i kärlek och sorg*, en bok där Jenny genom sammanställda anteckningar och blogginslägg samt utdrag ur sjukhusdagboken från 1997 skildrar sorgen, kärleken och vardagen så som de har varit efter Samuel. Hon konstaterar att hon trots sorgen efter honom aldrig ”glömt” sina andra barn. Tvärtom tror hon att just barnen och föräldraskapet var en stor del av det som bar henne och Olle under Samuels sjukdomstid och åren som följde.

– Det är klart att sorgen fanns där, att jag och Olle var deprimerade och att det till sist blev skilsmässa, men det ligger nog ändå något i klyschan ”Jag lever för barnen”.

Något som också burit är att det alltid funnits ett nätverk av vänner och bekanta runt familjen som kunnat rycka in. Sedan Jenny som 19-åring flyttade till Uppsala har hon varit med i Uppsala domkyrkokör. Kyrkan och körgemenskapen har i 37 år varit och är en plats för henne där hon kan dela sina livserfarenheter med andra. Boken blev ytterligare ett sätt. När hon arbetade med den insåg hon att det i de många texterna kunde urskiljas en linje i hur hennes sorg utvecklats.

– Det var något jag själv skulle ha behövt läsa, kanske inte just efter Samuels död men några år senare. Att få se att det händer något över tid var en viktig upptäckt för mig själv och jag tänkte att den också kunde vara värd att dela med andra. Det är ändå så att samhället fortfarande har ganska mycket av ”stiff upper lip” när vi närmar oss döden och sorgen.

– Det som förvånar mig är att jag ofta får höra att jag är modig som berättar om mina erfarenheter. Själv ser jag det inte så. Jag har inte några problem med att prata om det som känns tungt, och om det hjälper fler att våga öppna sig är jag gärna med och ger en push. Hur skulle det kunna skada mig att berätta om något som är svårt?

Att vilja glömma och att minnas

En central händelse som Jenny flera gånger återkommer till i sin bok är när hon sitter hos Samuel vid sängkanten hemma efter en höst av långa och plågsamma sjukhusvistelser. Hon frågar om han är rädd att han ska dö. Det är han. ”Det kommer du inte att göra” svarar hon lugnande innan de skiljs för natten. Två dygn senare får Samuel hjärtstillestånd och vaknar aldrig upp igen. ”Jag vill inte komma ihåg det här. Jag kommer aldrig att glömma”, skriver Jenny.

– Sedan dess har jag alltid befunnit mig i spannet mellan ”jag gjorde så gott jag kunde” till att inte kunna förlåta mig själv. Känslan efteråt är att jag var osann. Men jag ljög ju inte, jag trodde på det jag sa.

Jag frågar hur hon tänker på Samuel idag.

– Under många år kunde jag känna hur jag följde honom och föreställde mig honom ju äldre han blev. Det tog slut när hans syskon var i tonåren, barn förändras ju så mycket då. Jag insåg också att jag nog inte har någon föreställning om livet efter detta eller om att vi skulle

mötas igen ansikte mot ansikte i himlen, för i så fall måste jag ta ställning till hur Samuel skulle vara och det kan jag inte. Idag tänker jag på honom som han var när han var sjuk och strax före. Han ville alltid klättra i träd, han klättrade på allt. En gång skulle han gå balansgång på räcket till sjukhussängen och personalen höll på att få hjärtslag.

Orden som befriade

Jenny är uppvuxen med en pappa som var ateist och en mamma som gjorde uppror mot sin uppfostran i EFS-miljö* men senare i livet återvände till kyrkan. Själv har Jenny alltid haft vad hon beskriver som en barnatro som vidgats och förändrats genom musiken och gudstjänsterna i kyrkan och genom livet.

– När Samuel dog ville jag också bara dö. Min tro hjälpte mig inte ett dugg och jag försökte aktivt sluta tro, låta bli att vända mig till Gud. Men jag kunde inte.

– Ibland kan jag ha önskat mig en frälsningsupplevelse, men jag är mer sådan att jag vill resonera och tjata, ifrågasätta Gud. En del människor beskriver sin tro som att de har en hand att hålla i, en botten att stå på. Så är det inte riktigt för mig, men jag känner ändå att jag har en relation med Gud, inte som den store fixaren utan som någon jag kan samtala med och som delar både mina bekymmer och min glädje.

– Bland det bästa jag hört var när Samuel låg i koma på sjukhuset och sjukhusprästen kom upp till oss. Han satt alldeles tyst i rummet och sa till slut bara ”nej, det finns ju ingen mening med det här”. Det var så befriande, så fruktansvärt skönt. Gud behöver inte skyddas från vårt petande och frågeställande! Sådana idéer är bara mänskliga påfund, men det kan jag svälja om jag bara får fortsätta ifrågasätta.

Just detta med att fortsätta känns centralt både när Jenny skriver och berättar. Det är snart 27 år sedan Samuel dog men han fortsätter på olika sätt att vara närvarande för den familj han lämnade. Som Jenny beskriver det i sin bok: ”tiden är inte linjär utan mer som en tombola och vi bär med oss det vi varit med om, ibland som avlägsna minnen, ibland ögonblicksnära. Det svåra som blir vardag att hantera men också lättheten och kärleken som bär oss vidare.”

För dig som mist en nära anhörig finns olika sätt att få stöd i sorgen, genom sorgegrupper men också genom samtal med präst eller diakon. Här hittar du mer info och kontaktuppgifter: svenskakyrkan.se/uppsala/stod-i-sorgen

Jennys barn bär i boken andra namn än sina verkliga och dessa används också i intervjun.

* EFS: Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, bildad 1856, är en missionsrörelse inom Svenska kyrkan med samma tro och lära men med egen organisation och ekonomi. Vikten av att sprida evangeliet om Jesus betonas särskilt.

*”Gud behöver
inte skyddas från
vårt petande och
frågeställande.”*

Julen kan kännas som en självskriven helg i vårt samhälle men varför firar vi jul egentligen och varifrån kommer traditionerna med julklappar och tomte och varför är ljuset så viktigt i vårt firande? Här kan du läsa mer och fundera på hur det egentligen är med vår tideräkning.

Varför jul i december?

Det är inte sannolikt att Jesus föddes i december, men sedan 300-talet har vi firat jul då. En romersk gud firades ungefär vid vintersolståndet, en fest som liknade den som vikingarna höll vid samma tid. Kanske kändes det naturligt att fortsätta att ha festen vid samma tidpunkt men istället låta Jesu födelse bli anledningen.

När föddes Jesus egentligen?

Även om vår tideräkning utgår från Jesu födelse vet vi inte säkert vilket år han föddes. Om Jesus föddes under kung Herodes måste han ha fötts senast år 4 f. Kr. Om födelsen ska vara förenlig med skattskrivningen som nämns i evangeliets texter så bör Jesus ha fötts år 7 f. Kr.

Världens ljus

Redan i de första meningarna i Bibeln skapar Gud ljuset och skiljer det från mörkret. Ljuset återkommer som symbol för det goda genom hela Bibeln. Ljuset kan också fungera som en beskrivning av Gud, Gud är ljus och inget mörker finns i honom. Jesus säger ”Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.” Men Jesus säger också till alla som följer honom: ”Ni är världens ljus”.

Vi får alla uppdraget att i våra egna liv föra ljuset vidare i en stundtals mörkare värld.

Maria – ljusets moder

Jesu moder, Maria, kom från den lilla galileiska staden Nasaret och vid 14 års ålder blev hon förlovad med timmermannen Josef. Under medeltiden var jungfru Maria den mest avbildade personen. Hon framställdes ofta

klädd i rött (kärlekens färg) och blått (det himmelska) och trots att hon var kvinna, fattig och ogift valde Gud henne som Jesu moder.

Julklappen har sitt ursprung i de vise männens gåvor till Jesus

Under julen talar vi ofta om de tre vise männen. De var österländska stjärntydare som hade sett en stjärna, som var ett tecken på att ett kungabarn hade fötts. Stjärntydarna följde stjärnan, som ledde dem till Betlehem. Först gick de till palatset och träffade Herodes. Han blev upprörd över att en annan kung skulle ha fötts och beslutade därför att låta döda det nyfödda barnet. Han försökte lura de vise männen att komma till honom efter besöket hos Jesus för att avslöja var barnet fanns. Stjärntydarna fick dock en uppenbarelse i en dröm och valde en annan väg hem. I en dröm fick också Josef reda på att det fanns ett hot mot Jesus, och familjen tvingades fly.

Stjärntydarna fann Jesusbarnet och gav honom gåvor – guld, rökelse och myrra. På trettondagen, 13 dagar efter jul, firar vi att stjärntydarna kom till familjen i stallet. I vissa traditioner firar man med presentutdelning på trettondagen.

Jultomten – en givmild ärkebiskop

Jultomten i Sverige är en blandning av den gamla gårdstomten och en ärkebiskop som levde i slutet av 200-talet och som var känd för sin givmildhet. Efter sin död helgonförklarades han och blev känd som Sankt Nikolaus. Hans namnsdag är den 6 december. 🇸🇪

Visste du det här om julen?

Text Svenska kyrkan
Foto Mariana B /Unsplash

Julgemenskap

Vet du inte hur eller var du ska fira jul eller nyår i år? Du är välkommen att fira med Svenska kyrkan, i gudstjänster, krubbvisningar eller vid firanden under jul och nyår i våra kyrkor. Allt är kostnadsfritt.

För mer info se svenskakyrkan.se/upsala/jul
Välkommen att dela gemenskapen!

Jul på Uplands 24–25/12 kl 12–22

Gemenskap och mat på Uplands nation,
S:t Larsgatan 11.

Julkaffe efter gudstjänsten 24/12 kl 11

Gottsunda kyrka.
Valthornsvägen 11 / Gottsunda centrum.

Julkrubba följt av julfirande 24/12 kl 11

Sävja kyrka, Carl von Linnés 2. Julpsalmer, julevangeliet, glögg och jullunch. Anmäl dig gärna, se aktuell info på svenskakyrkan.se/danmark-funbo

Stadsmissionens jul i gemenskap 24/12 kl 12–15

Baptistkyrkan, Dragarbrunnsgatan 54.
Gärna anmälan till info@uppsalastadsmission.se

Julotta och julfrukost 25/12 kl 7

Uppsala domkyrka. Efter julottan gröt, skinksmörgås och musikprogram.

Julmys i Salabackekyrkan 25/12

Salabackekyrkan. Lästmakargatan 7B /
Nära Brantings torg.

Öppet hus i Missionskyrkan 26–30/12 kl 17–20

Sankt Olofsgatan 40. Julgröt och smörgåsbord.

Julsånger i Årstakyrkan 26/12 kl 15

Årstakyrkan. Sparrisvägen 9 / Nära Årsta centrum.

Pizzabuffé och mässa 1/1 kl 16.30

Vaksala kyrkcentrum och kyrka. Vaksala kyrkväg 2.

Vill du kandidera till kyrkovalet 2025?

Foto Magnus Aronson /Ikon

Var med och påverka Svenska kyrkans framtid. Ställ upp som kandidat.

svenskakyrkan.se/kyrkoval

Kyrkovalet är viktigt eftersom Svenska kyrkan är en demokratisk folkkyrka som är beroende av människors engagemang.

I kyrkovalet har du och andra möjlighet att påverka. Om du blir vald inom Svenska kyrkan är du med och bestämmer vad kyrkan ska göra de kommande fyra åren.

Det handlar framför allt om tre olika områden

Vad kyrkan ska göra – den strategiska inriktningen

Vad det får kosta – budgeten och resursfördelning

Hur den grundläggande uppgiften ska bedrivas – att följa upp och utvärdera den grundläggande uppgiften: att fira gudstjänst, undervisa i och berätta om kristen tro, och att möta och hjälpa utsatta människor.

Om du blir invald gäller det en hel mandatperiod, alltså fyra år. Det är tiden fram till nästa val. Om du inte blir invald på valdagen kan det hända att du utses till ledamot eller ersättare vid ett senare tillfälle, till exempel för att ersätta någon som flyttat.

Det här krävs för att bli kandidat, du behöver ...

tillhöra Svenska kyrkan

vara döpt eller vara eller ha varit förtroendevald tidigare i Svenska kyrkan

ha fyllt 18 år senast på valdagen

vara kyrkobokförd i en församling i Sverige

När du vill engagera dig ska du börja med att ta reda på vilka nomineringsgrupper som tidigare ställt upp i kyrkovalet på din hemort. Oftast finns det någon nomineringsgrupp du kan känna dig hemma i.

”Kyrkan ska finnas för alla som vänder sig till henne, utan att fråga vem du är, hur du tror eller ens OM du tror. Om du vill är du välkommen att höra till Svenska kyrkan.”

Karin Perers, kyrkomötets ordförande

Kyrkoval 2025

Medmänskligheten i mörker

Text Act Svenska kyrkan

Foto Fredrik Bengtsson /Ikon

Vi lever alla under samma himmel men verkligheten ser olika ut. I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt.

Just nu pågår omkring 200 väpnade konflikter i världen. En fjärdedel av jordens befolkning lever i konfliktdrabbade områden.

Som världsvid kyrka och internationell biståndsaktör sedan 150 år har Act Svenska kyrkan unika möjligheter att skapa förändring. Tillsammans med lokala kyrkor, organisationer och människorättsförsvarare agerar Act Svenska kyrkan för fred. Projekten drivs på några av världens mest utsatta platser.

Människor inom projekten delar hjärtskärande livsberättelser

Sprid ljus i mörkret

Varje år samlar Act Svenska kyrkan in pengar till olika projekt inom det internationella arbetet. I år är temat "Sprid ljus i mörkret" och fokuserar på Act Svenska kyrkans arbete för fred. Julinsamlingen pågår mellan första advent och trettondedag jul.

om hur de tvingats uppleva våld, svält och utsatthet i många skilda former.

Genom Act Svenska kyrkans arbete och insatser finns ljuset närvarande via människors mod att stå upp för mänskliga rättigheter och via människors genuina omsorg om varandra. I advent och juletid firas ljuset och att ljuset lyser i mörkret, att Jesusbarnet föds och hoppet som kommer med hans födelse. Trots mörker och oro

i konfliktdrabbade områden finns hoppet alltid närvarande inom Act Svenska kyrkans olika projekt. Ljuset finns där – i människors kamp för en fredligare värld där Act Svenska kyrkan som organisation är en viktig stöttepelare.

Aktuellt

Välkommen att besöka kyrkans kaféer i Gottsunda och Centrum

GENOMFARTEN

Café Genomfarten, 13–19 år
må–to 15–22, fr 15–24, lö 17–22
Drottninggatan 13.

KAFÉ
VARDAGSRUMMET

Kafé Vardagsrummet, ti, to 14–16.30, fr 13–15
i Gottsunda kyrka

Katedralkaféet

Katedralkaféet, må–sö 10–16
intill Uppsala domkyrka

INFO Café Ovan där har stängt sin verksamhet i Gränbystadens galleria. Stort tack till alla gäster!

LÅT OSS TILLSAMMANS
LYSA UPP VINTERMÖRKRET
OCH FIRA JULENS UNDER.

God Jul

SE JULENS PROGRAM PÅ SVENSKAKYRKAN.SE/UPPSALA/JUL

Till minne av tsunamins offer

Tsunamin i Sydostasien annandag jul 2004 tog många liv och drabbade på olika sätt människor i hela Sverige. I år är det 20 år sedan katastrofen och på initiativ av kung Carl XVI Gustaf och drottning Silvia kommer en minnesgudstjänst att hållas i Uppsala domkyrka 26 december kl 16 då vi tillsammans minns dem som gick bort, de drabbade och deras anhöriga. Alla är välkomna till gudstjänsten som leds av ärkebiskop Martin Modéus. Här ryms eftertanke och bön, ljusständning, sång och musik. SVT direktsänder och förutom kungaparet medverkar statsminister Ulf Kristersson.

Kyrkguiden

Ladda hem Kyrkguiden från Trossamfundet Svenska kyrkan. Finns i mobilens appbutik. Då har du alltid aktuellt program med dig.

Samtal och stöd

svenskakyrkan.se/upsala/
stod-och-hjalp

Prenumera på nyhetsbrevet som kommer en gång i veckan.
svenskakyrkan.se/upsala/nyhetsbrev

Allra senaste programmet finns på vår webbplats.
svenskakyrkan.se/upsala/program

Nästa nummer av Hopp kommer i mitten av mars

Kärlek och sorg

Sidan 14

Om julen

Sidan 3 och 18

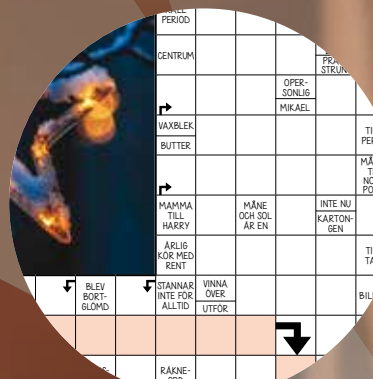
Mod att stå upp

Sidan 22

Julevangeliet

Mitten

Samhällsinformation till hushållen Tidningen Hopp betraktas som samhällsinformation och distribueras till alla hushåll – på samma sätt som information från politiska partier, regioner, kommuner och andra religiösa organisationer. Det innebär att även du som undanber dig reklam får tidningen. Den är en Svanenmärkt trycksak och Klimatkompenserad gruppförsändelse.